

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Teze diplomové práce

**Zvíře v pojetí nového občanského zákoníku,
zákon č. 89/2012 Sb.
a v některých veřejnoprávních zákonech**

Bc. Lenka Černá

© 2015 ČZU v Praze

Diplomová práce se snaží přiblížit právní úpravu zvířete v novém občanském zákoníku, zákonu č. 82/2012 Sb.

Klíčová slova jsou: zvíře, domácí zvíře, hospodářské zvíře, divoké zvíře, volně žijící zvíře, zvíře bez pána, věc, vlastnictví, týrání zvířat, občanské právo, veřejné právo

Hlavním cílem diplomové práce bylo přiblížit právní úpravu zvířete v občanském zákoně, zákoně č. 89/2012 Sb., v zrušeném občanském zákoně, zákoně č. 40/1964 Sb. a některých veřejnoprávních zákonech.

V metodice diplomové práce bylo použito shromáždění právních dokumentů a předpisů týkajících se zvířat, analýza nového občanského zákoníku (zákon č. 82/2012 Sb.), analýza starého, již zrušeného, občanského zákoníku (zákon č. 40/1964 Sb.), analýza některých veřejnoprávních zákonů a studium odborné literatury.

Práce je rozdělena do několika kapitol. První kapitola se zabývá výčtem právních předpisů, kde je uveden pojem zvíře. Jsou zde uvedeny pouze některé předpisy. Jedná se o předpisy, kde se zvíře vyskytuje přímo a předpisy, kde se zvíře vyskytuje nepřímo. V další kapitole je blíže rozebrána právní úprava zvířete v zákoně č. 89/2012 Sb., občanském zákoníku, zákoně č. 246/1992 Sb., zákon na ochranu proti týrání a dalších zákonech.

Navazuje kapitola, která se zabývá právní úpravou zvířete v novém občanském zákoníku, zákoně č. 89/2012 Sb. Přibližuje, že zvíře už není věc, poukazuje na pravidla pro prodej zvířat, jaké jsou náležitosti kupní smlouvy na zvíře, jaká je záruční doba zvířat. A pokračuje právy, které úzce souvisí se zvířetem. Jako jsou vlastnictví zvířete, nález zvířete. Blíže poukazuje na škodu, způsobenou zvířetem, ale i na škodu způsobenou na zvířeti. Definuje, jak se vypořádává s náhradou škody, pokud je zvíře zraněno. Zabývá se tím, jak mají být zvířata zabezpečena. Další kapitola se zabývá právní úpravou zvířete v zrušeném zákoně č. 40/1964 Sb., občanském zákoníku. V tomto zákoně nebyla právní úprava zvířete definována, proto je v kapitole rozebrána úprava pojmu věc, podle které,

se v době platnosti zákoníku, řídila zvířata. Zabývá se nálezem věci, držením věci, vlastnictvím věci, vadami věci podle kupní smlouvy, škodou způsobenou věcí.

Práce pokračuje kapitolou, která se zabývá právní úpravou zvířete podle zákona č. 40/2009 Sb., trestním zákoníkem. Specifikuje týrání zvířat, dále zanedbání péče o zdraví zvířete a přibližuje pojem pytláctví. Následují kapitoly, kde je přiblížena právní úprava zvířete v zákoně č. 246/1992 Sb., zákoně na ochranu zvířat proti týrání, v zákoně č. 100/2004 Sb., o ochraně přírody a krajiny a v zákoně č. 115/2000 Sb. o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy.

Podle NOZ se zvíře už nepovažuje za věc, pokud to neodporuje jeho povaze. **Výhod** dle NOZ je hned několik. Například není už možné většinu zvířat **zabavit během exekučního řízení**, ani vzít je do zástavy, protože při odtržení od majitele by mohli emočně strádat. Jsou ovšem vyjímky, jako jsou třeba akvarijní rybičky, stádo krav, roj včel. Protože u těchto zvířat se nepředpokládá, že by jim vadilo, když změní majitele. Dále NOZ změnil posuzování **krajní nouze**. Před vznikem NOZ se případy krajní nouze posuzovali tak, že například pokud někdo osvobodil psa z rozpáleného auta a zachránil mu tím život, tak byla porovnána výše škody oproti ceně zvířete (věci). A ten, kdo psa zachránil, musel škodu, způsobenou při záchraně zaplatit. Podle NOZ už toto neplatí. Život zvířete má přednost před způsobenou škodou a záchránce už případnou škodu majiteli neplatí.

NOZ dále změnil i právní úpravu, která se týká **nálezu zvířete**. Podle starého občanského zákoníku, zákonu č. 40/1964 Sb., pokud bylo nalezeno zvíře, nový vlastník se ho mohl ujmout až po šesti měsících od nalezení. NOZ se snaží, aby se ztracené zvíře vrátilo co nejdříve ke svému majiteli, ale na druhou stranu, se snaží o to, aby dlouho nestrádalo v zařízení, určené pro ztracená zvířata. Proto je v NOZ stanovena lhůta dvou měsíců. Pokud se do dvou měsíců od nálezů zvířete nepřihlásí jeho majitel, může ho do vlastnictví získat nálezce.

NOZ také změnil nahlížení na **škodu**. Nově za škodu způsobenou zvířetem vždy odpovídá jeho majitel. Nezáleží na tom, jestli zvíře měl v tu chvíli pod kontrolou majitel nebo ho svěřil třetí osobě. NOZ se tak snaží přinutit majitele zvířat, aby byly odpovědní za svá zvířata, která si pořídí. Protože někteří lidé si pořizují zvířata, hlavně psy, které neovládají a ti pak způsobují škodu svým chováním polozdivočelého zvířete.

Na závěr NOZ změnil také způsob **náhrady škody při poranění zvířete**. Před platností NOZ, pokud někdo zranil zvíře, musel zaplatit pouze cenu zvířete. Podle NOZ už musí zaplatit cenu zvířete, náklady na léčení, které by vynaložil rozumný chovatel, ale může platit i takzvanou cenu zvláštní oblíbenosti. Cena zvláštní oblíbenosti bere v úvahu osobní vztah člověka a zvířete.

Na druhou stranu, NOZ má i určité **nedostatky**. Například v návrhu NOZ byl obsažen paragraf, který zakazoval **prodej zvířat dětem**, které jsou mladší patnácti let, bez souhlasu jejich rodičů. Toto ustanovení nakonec do NOZ zahrnuto nebylo. Dále v NOZ oproti starému občanskému zákoníku, není stanovena **záruční doba zvířat**. Ve starém občanském zákoníku byla určena záruční doba zvířata na šest týdnů. V NOZ už žádné takové ustanovení není. Přitom NOZ na jednu stranu říká, že zvíře není věc, ale zvláštní ustanovení o záruční době zvířat do něj už není zahrnuto. Je správné tedy záruční dobu sjednat v kupní smlouvě. Na zvířata se z pohledu záruční doby nahlíží jako na věci, kde je záruční doba šest měsíců. Pokud se vada projeví do šesti měsíců od nákupu, považuje se, že věc byla vadná už při převzetí.

NOZ dále zavádí **nové pojmy**, které se velmi liší od těch, které používají veřejnoprávní předpisy. Např. zákon o ochraně přírody a krajiny používá termín „živočich“ a „volně žijící živočich“. Zákon o myslivosti používá termín „zvěř“ a „živočich“. Namísto termínu „domácí zvíře“ používá „zvíře v zájmovém chovu“ nebo „hospodářské zvíře“, místo „stíhání zvířete“ se jedná o „odchyt zvířete“; místo termínu „dobytek“ je třeba užívat pojem „hospodářské zvíře“; namísto „zkroceného zvířete“ je namísto pojem „ochocené volně žijící zvíře“, dále místo „zvířete bez pána“ je třeba používat pojem „zvíře, které nikomu nepatří“. Zákon na ochranu proti týrání potom např. dělí zvířata na 4 kategorie: zvířata v zájmovém chovu, zvířata hospodářská, zvířata volně žijící a zvířata pokusná.

Veterinární zákon rovněž obsahuje zvláštní kategorie zvířat. Z toho vyplývá, že každý zákon používá jinou terminologii a nové pojmy, které definuje vlastním způsobem.

Terminologie v NOZ se tedy liší od veřejnoprávních předpisů, ale i právní praxe. Týká se to názvů, obsahu pojmů, ale i jejich výkladů. NOZ definuje zvíře jinak, než ostatní veřejnoprávní zákony. Proto by bylo vhodné tyto pojmy sjednotit. Aby bylo zřejmé, jak pojem vykládat.

Poslední vadou v NOZ z mého pohledu je, že starý občanský zákoník užíval určité paragrafy, které v praxi dobře fungovali, ale do NOZ už zahrnuté nebyly. Například se jedná o záruční dobu, kdy ve starém občanském zákoníku byla záruční doba zvířat stanovena na šest týdnů, ale NOZ už žádné takové ustanovení neobsahuje, proto se musí spoléhat na praxi soudů.

Závěrem lze říci, že právní úprava zvířete v novém občanském zákoníku se výrazně přiblížila právní úpravě ve vyspělých státech Evropy, které na zvířata už nenahlíží pouze jako na věci. Protože zvířata mohou cítit stres, bolest, a proto se nedají srovnávat s věcmi, jako je auto, dům, váza. Ale i přes všechny diskuze a návrhy, které předcházely sepsání nového občanského zákoníku, zákona č. 89/2012 Sb., NOZ obsahuje ještě dost nedostatků, které by bylo vhodné odstranit.

Seznam literatury:

- BEZOUŠKA, Petr a Lucie PIECHOWICZOVÁ. *Nový občanský zákoník: nejdůležitější změny*. 1. vyd. Olomouc: Anag, 2013, Právo (Anag)., ISBN 978-80-7263-819-2
- ELIÁŠ, Karel et al. *Občanské právo pro každého. Pohledem (nejen) tvůrců nového občanského zákoníku*, Praha: Wolters Kluver ČR, 2013, ISBN 978-80-7478-013-1
- NOVOTNÝ, Petr. *Nový občanský zákoník. Vlastnictví a věcná práva*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014, ISBN 978-80-247-5166-5
- RYŠÁVKOVÁ, Veronika et al. *Občanský zákoník úplně pro všechny*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014, ISBN 978-80-247-5157-3
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (ZRUŠENÝ)
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 100/2004 Sb., zákon o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů
- Ministerstvo spravedlnosti dostupné z <www.mvcr.cz>
- Návrh zákoníku a důvodové zprávy z roku 2005 dostupné online z <http://obcanskyzakonik.justice.cz/fileadmin/OZ_verze_2005.pdf> (8. 3. 2015)
- Portál veřejné zprávy <<http://portal.gov.cz/>>